

Motion till riksdagen
2011/12:Ub344

av **Jabar Amin m.fl. (MP)**

Flexibilitet för gymnasiekompetens

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slopad övre åldersgräns för gymnasieskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändrad lägre åldersgräns för allmän linje på folkhögskola från 18 till 16 år.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utökat antal platser på allmän linje på folkhögskolorna.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkandena 2 och 3 hänvisade till KrU.

Inledning

När stora grupper av unga människor börjar tveka om de kan få ett arbete framöver riskerar framtidstron att ge vika. Det är framförallt den grupp *unga* som kliver in i vuxenlivet *utan gymnasiekompetens* som *riskerar* att hamna i *långvarig arbetslöshet*. En politik för minskad arbetslöshet bland unga kräver åtgärder som ser till att unga människor har förutsättningar att få de jobb som skapas.

Obalanserna på arbetsmarknaden mellan olika utbildningsnivåer har också ökat som följd av den senaste finansiella krisen, enligt Konjunkturinstitutet. De nya jobben kräver i hög grad gymnasial och i växande grad eftergymnasial utbildning, men många arbetslösa har för kort eller annan utbildning för de krav som arbetsmarknaden ställer. Möjligheterna att skaffa sig gymnasiekompetens behöver breddas och bli mer flexibla i syfte att allt fler unga ska kunna erbjudas en utbildning som matchar deras personliga utveckling, behov och förutsättningar, anser vi. I dag är den möjligheten alltför smal och en del unga tvingas in i en struktur, som visserligen är bra för de allra flesta, men som är hinder för alltför många.

Utbildning är en kraftig investering i framtiden, både för samhället och för individen. Genom förslagen i denna motion skapar vi förutsättningar för fler unga, och för samhället, att växa, utvecklas och förverkligas.

Ta bort den övre åldersgränsen för gymnasieskolan

Alla är inte mellan 15 och 19 år när de ska skaffa sig gymnasiekompetens i Sverige i dag. Av olika anledningar kan en individ vara äldre än så när det är dags att läsa in sin gymnasiekompetens. En individ som är äldre än 19 år är i dag hänvisad till komvux eller en folkhögskola för att läsa in gymnasiet. Men det finns situationer som ger anledning att ta bort den övre 20-årsgränsen för gymnasieskolan. Komvux, yrkesvux och folkhögskolor är ojämnt spridda över landet sett till vilka utbildningar de erbjuder. En individ som vid 20 års ålder skaffat sig behörighet till gymnasieskolan och vill läsa till svetsare, textilarbetare, elektriker, fordonsmekaniker eller byggnadsarbetare får ibland leta långt bort från hemkommunen för att hitta någon utbildning. Samtidigt kan dessa utbildningar finnas på en gymnasieskola mycket närmare hemmet.

Under de senaste åren har också antalet gymnasieskolor och därmed gymnasieplatser ökat i landet, samtidigt som ungdomskullarna minskat, och därför finns det gott om studieplatser i de befintliga och etablerade gymnasieskolorna i Sverige. Därför bör en försöksverksamhet inledas där kommuner och fristående huvudmän får möjlighet att lätta på åldersreglerna för att fler ska kunna tillgodogöra sig gymnasiekompetens med den inriktning de vill och närmare hemmet i de fall det kan anses behövligt. På så sätt kan vi öppna upp gymna-

Fel! Okänt namn på

sieskolan för fler och ta vara på den studiemotivation och det engagemang som finns, utan att låta åldern stänga den inne.

Sänk åldersgränsen för allmän linje på folkhögskola

I dag läser ungefär 12 000 individer på allmän kurs på en folkhögskola. Åldergränsen för att göra det är 18 år. Många av dem som läser in gymnasiekompetens på folkhögskola gör det för att den ordinarie gymnasieskolan inte klarade av att möta deras förutsättningar vid den tidpunkten i livet. En studie- och yrkesvägledare kan i dag inte erbjuda en skoltrött och omotiverad elev att söka en folkhögskola istället för ett gymnasieprogram. En 16-årig elev som är i behov av miljöombyte och annorlunda studiemiljö än vad gymnasieskolan kan erbjuda måste idag vänta i minst två år innan den möjligheten öppnar sig. Det borde inte vara så. I dag går det trots åldersgränsen ca 700 elever på folkhögskola som är under 18 år. Fler borde få den möjligheten.

Vi vet sedan tidigare att de som går från allmän linje på folkhögskola till vidare studier klarar sig väldigt bra. Genom att inrätta en formell försöksverksamhet med att öppna upp folkhögskolornas allmänna linjer från 16 år istället för 18 år ger vi fler unga möjligheten att läsa i en mer anpassad miljö och skaffa gymnasiekompetens på ett hanterbart och meningsfullt sätt.

Utöka platserna på folkhögskolornas allmänna linje

Det går idag två sökande per plats för att läsa in gymnasiekompetens på folkhögskolornas allmänna linje. Det innebär ett dubbelt så högt söktryck av frivilliga som det finns förutsättningar att klara av. Och det är frivilligt sökande som mest av allt vill skaffa sig en grundläggande kompetens som i dag anses obligatorisk och ett krav på arbetsmarknaden. Av dem som läser allmän linje på folkhögskolorna har 23 procent någon form av funktionsnedsättning och 30 procent är utlandsfödda (enligt uppgift från Folkbildningsrådet). Detta är grupper i samhället som är överrepresenterade bland dem som den vanliga gymnasieskolan inte klarar av att garantera en fullgod utbildning. Därför är folkhögskolornas arbete ovärderligt för att Sverige ska vara ett kunskapssamhälle som inkluderar alla och ger fler möjlighet att självständigt kliva in i vuxenvärlden och arbetslivet.

Av den anledningen är det också önskvärt att förutsättningarna att ta emot elever på allmän linje förändras med söktrycket. Vi föreslår därför satsningar som möjliggör att under en treårsperiod fördubbla studieplatserna på allmän linje.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2011

Jabar Amin (MP)

Mats Pertoft (MP)

Esabelle Dingizian (MP)

Jan Lindholm (MP)